

Θεματική Ενότητα: Ποιος νομίζεις ότι είσαι; - Ταυτότητα

Κεφάλαιο εργασίας 1: Ποια είναι η ταυτότητά μου;

Ποιοι παράγοντες μας κάνουν να είμαστε αυτοί που είμαστε; Αυτό το κεφάλαιο μας παροτρύνει να κοιτάξουμε τους εαυτούς μας και να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε ποιοι άνθρωποι, ποια μέρη και ποια πράγματα μας βοηθούν να διαμορφώνουμε μια αίσθηση για το ποιοι είμαστε.

Προειδοποίηση: Λάβετε υπόψη ότι η ενότητα αυτή περιέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους όπως το YouTube. Το περιεχόμενο των εξωτερικών ιστοτόπων υπόκειται σε αλλαγές και πρέπει να ελέγχεται ώστε να διασφαλίζεται η καταλληλότητά του για τους μαθητές.

Μαθησιακοί στόχοι του κεφαλαίου

Οι μαθητές σας θα είναι σε θέση

- Να ορίσουν την ταυτότητα ως κάτι που δεν είναι σταθερό, αλλά μεταβλητό
- Να συνειδητοποιήσουν ότι οι διαφορετικές ταυτότητες είναι κάτι που αξίζει την εκτίμηση και τον σεβασμό μας
- Να κατανοήσουν ότι όλα τα έθνη διαθέτουν μεθόδους και εργαλεία που τα βοηθούν να δημιουργούν τις λεγόμενες «συλλογικές» ταυτότητες
- Να σχηματίσουν δικές τους τεκμηριωμένες απόψεις γύρω από την ιδέα της ευρωπαϊκής ταυτότητας (ή των ευρωπαϊκών ταυτοτήτων)

Συνοδευτικό υλικό

Πηγή 1 Ρώσικες κούκλες - περιγράμματα

Πηγή 2 Χάρτες της Ευρώπης και πίνακας ζωγραφικής «Ευρώπη»

Πηγή 3 Κέρματα ευρώ

Πηγή 4 Καρικατούρες Ευρωπαίων

Δραστηριότητα τάξης 1: Τι με κάνει να είμαι αυτό που είμαι;

Πηγή: © Shutterstock

Ρωτήστε τους μαθητές σας τι καταλαβαίνουν όταν ακούν τη λέξη «ταυτότητα» και κάντε μια συζήτηση γύρω από το θέμα αυτό. Αισθάνονται ότι υπάρχει μία λέξη που να συνοψίζει το ποιοι είναι; Ή μήπως υπάρχουν πολλά στοιχεία και χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στο να είναι οι μαθητές σας αυτό που είναι σήμερα; Είναι η ταυτότητα κάτι ατομικό ή συλλογικό; Μπορεί να είναι και τα δύο; Η ταυτότητα χρησιμοποιείται συχνά σε συνδυασμό με όρους όπως η «εθνικότητα» και η «υπηκοότητα», αλλά και σε συνδυασμό με χαρακτηρισμούς όπως, για παράδειγμα, «σωματική», «κοινωνικοοικονομική», «θρησκευτική» και «πολιτιστική». Για να βοηθήσετε τους μαθητές να σκεφτούν αυτές τις ερωτήσεις, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε λογοτεχνικές πηγές, όπως αποσπάσματα από βιογραφίες ή αυτοβιογραφίες. Ένα πολύ χρήσιμο παράδειγμα είναι η πρώτη παράγραφος από το πολυμεταφρασμένο βιβλίο *Les Identités meurtrières (Οι Φονικές Ταυτότητες)* του Amin Maalouf.

Ζητήστε από τους μαθητές σας να σκεφτούν, ο καθένας ξεχωριστά, τα στοιχεία και τα χαρακτηριστικά που καθορίζουν ποιοι είναι, έχοντας στο μυαλό τους κάποιες από τις παραπάνω έννοιες. Ενθαρρύνετέ τους να προσθέσουν και άλλα στοιχεία που ενδεχομένως δεν έχουν συζητηθεί. Ζητήστε τους να σκεφτούν τις απαντήσεις που θα δώσουν σε αυτή την ερώτηση και να τις γράψουν ή να τις ζωγραφίσουν μέσα στις ρωσικές κούκλες της Πηγής 1, εξηγώντας και τους λόγους για τους οποίους απάντησαν με τον συγκεκριμένο τρόπο. Η μεγαλύτερη κούκλα αντιπροσωπεύει την ταυτότητα με την οποία ταυτίζεται περισσότερο ο μαθητής και η μικρότερη αυτήν με την οποία ταυτίζεται λιγότερο. Έπειτα, γράψτε τις απαντήσεις τους στον πίνακα ή σε ένα διαδικτυακό εργαλείο όπως το [AnswerGarden](#), παρατηρώντας πώς μεγαλώνουν σε μέγεθος οι πιο δημοφιλείς όροι. Κάθε μαθητής πρέπει να γράψει το όνομά του στο πίσω μέρος της κούκλας, καθώς οι κούκλες θα επιστραφούν για την τελευταία δραστηριότητα του κεφαλαίου. Μην ξεχάσετε να τονίσετε ότι η εξερεύνηση των χαρακτηριστικών που διαμορφώνουν τις ταυτότητες των μαθητών σας είναι κάτι θετικό, κάτι που υποδεικνύει ότι η ταυτότητα δεν είναι απλώς μια μονόπλευρη και συγκεκριμένη έννοια, αλλά κάτι που αποτελείται από πολλές διαφορετικές πλευρές.

Δραστηριότητα σε ομάδες 1: Φτιάξτε το δικό σας κράτος!

Χωρίστε την τάξη σας σε περίπου ισοδύναμες ομάδες. Ζητήστε από τους μαθητές σας να φανταστούν ότι τους έχει ζητηθεί να φτιάξουν ένα ολοκαίνουργιο κράτος στο οποίο όλοι οι πολίτες αισθάνονται ότι ανήκουν. Πώς μπορούν οι πολίτες ενός κράτους που έχουν πολύ διαφορετικές ταυτότητες, έθιμα και πεποιθήσεις να συνυπάρξουν ειρηνικά; Η εργασία αυτή έχει αποτελέσει πρόκληση στο παρελθόν και συνεχίζει να αποτελεί πρόκληση για τις χώρες ακόμα και σήμερα. Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν ιδέες χρησιμοποιώντας για βοήθεια τα ακόλουθα:

- Κοινές εμπειρίες
- Κοινή πολιτική/νομική ιστορία
- Κοινές τελετουργίες (π.χ. εκλογές)
- Κοινές ιδεολογίες/κοινά δικαιώματα
- Κοινά σύμβολα (π.χ. σημαία, ύμνος, διαβατήριο, νόμισμα)
- Ιδανικά που σχετίζονται με τον σεβασμό και τη διαπολιτισμική κατανόηση

Καθώς οι ομάδες αναπτύσσουν ιδέες για το νέο τους κράτος, ζητήστε τους να τις συγκρίνουν και να τις αντιπαραβάλουν με τις ιδέες των υπόλοιπων ομάδων και με όσα ισχύουν στη χώρα τους. Μην ξεχάσετε να τους εξηγήσετε τη διαφορά μεταξύ «κράτους» και «έθνους», ανατρέχοντας στους ορισμούς που βρίσκονται στην αρχή του κεφαλαίου. Ίσως οι μαθητές σας να καταφέρουν να βρουν ακόμα καλύτερους τρόπους να δημιουργήσουν ένα κράτος πιο συμμετοχικό!

Δραστηριότητα σε ομάδες 2: Είναι δυνατό να οριστεί μια ευρωπαϊκή ταυτότητα;

Πηγή: © Shutterstock

Οι περισσότεροι άνθρωποι γνωρίζουν τι σημαίνει εθνική ταυτότητα, υπάρχει όμως πραγματικά κάτι που μπορούμε να ονομάσουμε κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα; Πολλοί Ευρωπαίοι ανήκουν πια σε μια οικονομική και νομισματική ένωση, αποτελούν όμως αυτά τα στοιχεία από μόνα τους μια «κοινή» ταυτότητα για τους ανθρώπους μιας ολόκληρης ηπείρου; Είναι πραγματικά δυνατό να μιλάμε για μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα σε μια ήπειρο με διαφορετικές κληρονομίες και πολιτισμούς; Ακριβώς όπως αλλάζουν οι προσωπικές ταυτότητες, έτσι και οι έννοιες γύρω από την ευρωπαϊκή ταυτότητα, παλιά και σύγχρονη, αλλάζουν και γίνονται κάτι διαφορετικό. Κάτι νέο.

Χωρίστε τους μαθητές σας σε μικρές ομάδες και μοιράστε τους την Πηγή 2. Ζητήστε τους να συγκρίνουν τους χάρτες της Ευρώπης ανά τους αιώνες για να κατανοήσουν ότι τα σύνορα της Ευρώπης αλλάζουν συνεχώς, πράγμα που επηρεάζει άμεσα τις ταυτότητες των πολιτών της. Θα κοιτάξουν επίσης τον πίνακα «*Ευρώπη: Έργο σε εξέλιξη*» από τη μόνιμη έκθεση του Σπιτιού της Ευρωπαϊκής Ιστορίας και θα αναρωτηθούν ποιο μήνυμα μεταφέρει σε σχέση με τους χάρτες. Ζητήστε τους να απαντήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις, οι οποίες αναφέρονται επίσης στην Πηγή 2:

- Τι βλέπετε όταν συγκρίνετε τους τρεις χάρτες της Ευρώπης από τον Μεσαίωνα, την Αναγέννηση και τον 20^ο αιώνα; Υπάρχει κάτι που σας προκαλεί έκπληξη;
- Στον πίνακα «*Ευρώπη: Έργο σε εξέλιξη*», αναπαριστώνται τα γεωγραφικά περιγράμματα της Ευρώπης με χοντρές πινελιές; Ποια εντύπωση δημιουργεί αυτή η τεχνική; Τι πιστεύετε ότι προσπαθούσε να πει ο καλλιτέχνης για την Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιώντας αυτή την τεχνική; Ποιες είναι οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα σε αυτή την εικόνα και στους τρεις χάρτες της Ευρώπης που κοιτάξατε μόλις τώρα;
- Σας κάνουν αυτοί οι διαφορετικοί χάρτες να σκέφτεστε διαφορετικά για την εθνική ή την ευρωπαϊκή σας ταυτότητα;

Έπειτα, οργανώστε συζήτηση στην τάξη και ζητήστε από τις ομάδες να πουν η μία στην άλλη τις απαντήσεις τους και να τις συζητήσουν.

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

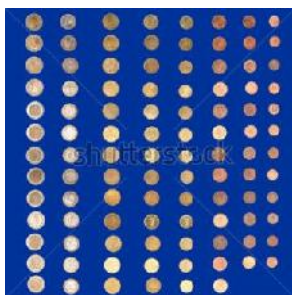
Δραστηριότητα σε ομάδες 3: Είναι πραγματικά οι Ευρωπαίοι «Ενωμένοι στην πολυμορφία»;

Bulgarian: Единство в многообразието
Croatian: Ujedinjeni u različitosti
Czech: Jednotná v rozmanitosti
Danish: Forenet i mangfoldighed
Dutch: In verscheidenheid verenigd
English: United in diversity
Estonian: Ühinenud mitmekesisuses
Finnish: Moninaisuudessaan yhtenäinen
French: Unie dans la diversité
German: In Vielfalt geeint
Greek: Ενωμένοι στην πολυμορφία
Hungarian: Egység a sokféleségben
Irish: Aontaithe san éagsúlacht
Italian: Uniti nella diversità
Latvian: Vienoti daudzveidībā
Lithuanian: Suvienijusi įvairovę
Maltese: Magħquda fid-diversità
Polish: Zjednoczeni w różnorodności
Portuguese: Unidade na diversidade
Romanian: Unitate în diversitate
Slovak: Zjednotení v rozmanitosti
Slovene: Združeni v različnosti
Spanish: Unida en la diversidad
Swedish: Förenade i mångfalden

Πηγή: [Ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#)

Η φράση «Ενωμένοι στην πολυμορφία» είναι το σύνθημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο μπορείτε να δείτε εδώ μεταφρασμένο σε διάφορες ευρωπαϊκές γλώσσες. Το σύνθημα αυτό αναγνωρίζει την τεράστια ποικιλομορφία των ανθρώπων, των πολιτισμών και των παραδόσεων της ηπείρου μας, αλλά υπαινίσσεται επίσης ότι υπάρχουν και κοινά πράγματα που συνδέουν τους λαούς και τις χώρες της Ευρώπης. Άλλη μια αναπαράσταση αυτής της δυαδικότητας είναι το κέρμα του ευρώ, το οποίο έχει μια πλευρά που είναι κοινή για όλες τις χώρες και μια εθνική πλευρά για κάθε χώρα της ευρωζώνης. Χωρίστε την τάξη σας σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να κοιτάξουν τα διάφορα κέρματα του ευρώ στην Πηγή 3 και έπειτα να απαντήσουν την ακόλουθη ερώτηση, η οποία περιλαμβάνεται και στην Πηγή:

- Πιστεύετε ότι τα σχέδια των κερμάτων του ευρώ εικονογραφούν ικανοποιητικά το σύνθημα της ΕΕ; Εξηγήστε γιατί δώσατε αυτή την απάντηση, είτε θετική είτε αρνητική

Πηγή: © Shutterstock

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ζητήστε από τις ομάδες να μιλήσουν για τις απαντήσεις τους σε μια συζήτηση στην τάξη. Έπειτα, βοηθήστε τους μαθητές, χρησιμοποιώντας το παράδειγμα των εθνικών πλευρών του κέρματος του ευρώ, να συνειδητοποιήσουν το πώς η ιστορία και η μνήμη κάποιες φορές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον ορισμό των συλλογικών ταυτοτήτων και τον τρόπο με τον οποίο αυτοπροσδιορίζονται τα έθνη και τα κράτη. Ζητήστε τους να σκεφτούν τι σημαίνει αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο: οι μνήμες των ιστορικών γεγονότων, τόσο οι καλές όσο και οι κακές, συχνά θεωρούνται στοιχεία που ενώνουν τους Ευρωπαίους. Συμφωνούν ή διαφωνούν οι μαθητές σας με αυτή την ιδέα; Ποια γεγονότα του παρελθόντος πιστεύουν οι μαθητές σας ότι μπορούν να δημιουργήσουν μια αίσθηση κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας; Ζητήστε τους να σκεφτούν γιατί κάποιος άνθρωπος ενδέχεται να μην νιώθουν ότι αποτελούν μέρος μιας «κοινής ευρωπαϊκής» ταυτότητας και για ποιον λόγο ενδέχεται να συμβαίνει αυτό.

Do you feel part of a common European identity?

Started 25/10/2013 Tutor

Viviane Reding, Vice President of the European Commission, often speaks about her belief that stronger "political union" will be needed if the EU is to survive the coming decades. During a series

Πηγή: [Ιστότοπος «Debating Europe»](#)

Για να βοηθήσετε περισσότερο τους μαθητές σας να εξετάσουν το θέμα της ιδέας της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας, ανατρέξτε σε αυτό το ιστολόγιο. Μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε ως προπαρασκευαστικό υλικό για κάποιο μάθημα ή μέσα στην τάξη.

Είναι σημαντικό να αναφέρετε στους μαθητές σας ότι πάντα υπήρχαν στερεότυπα σχετικά με τον τρόπο που βλέπουμε τις διάφορες ευρωπαϊκές ταυτότητες και ότι τα στερεότυπα αυτά υπάρχουν ακόμα στη συνείδηση των ανθρώπων. Ακόμα και αν οι δημιουργοί τους έχουν χιουμοριστική πρόθεση, οι καρικατούρες μπορούν να προσβάλουν και να πληγώσουν κάποιους ανθρώπους. Μοιράστε την Πηγή 4 στους μαθητές σας και συζητήστε στην τάξη τον τρόπο που αντιδρούν στην απεικόνιση των διάφορων ευρωπαϊκών ταυτοτήτων που βλέπουν στις δύο εικόνες. Ζητήστε τους να βρουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις δύο εικόνες: συγκρίνοντας και αντιπαραβάλλοντας τα ιστορικά και τα σύγχρονα παραδείγματα, οι μαθητές θα κατανοήσουν καλύτερα το νόημα που έχουν οι καρικατούρες γενικότερα.

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Πηγή:

Ανάμεσα στα έργα του Τσέχου καλλιτέχνη David Černý υπάρχει και ένα αμφιλεγόμενο γλυπτό, το οποίο παίζει με την ιδέα της ευρωπαϊκής ταυτότητας και των παλιών στερεοτύπων. Το γλυπτό «*Entropa*» εκτέθηκε στο κτίριο Justus Lipsius στις Βρυξέλλες το 2009. Κοιτάξτε τις ακόλουθες εικόνες του γλυπτού 'Entropa' μαζί με τους μαθητές σας και ζητήστε τους να το σχολιάσουν και να σκεφτούν τι μπορεί να ήθελε να πει ο καλλιτέχνης σχετικά με την ευρωπαϊκή ταυτότητα.

Πηγή: [Sebastien Pirlet/Reuters](#)

Δραστηριότητα τάξης 2: Τα στρώματα της ταυτότητας

Ζητήστε από τους μαθητές σας να φανταστούν ότι βρίσκονται στην ακόλουθη κατάσταση: Έχετε φύγει από την Ευρώπη για να επισκεφθείτε μια άλλη ήπειρο. Κάποιος σας ρωτά από πού κατάγεστε. Τι θα απαντήσετε; Θα του πείτε την περιοχή, την πόλη ή την εθνικότητά σας; Ότι κατάγεστε από την Ευρώπη ή από κάπου αλλού;

Επίσης, ζητήστε τους να κοιτάξουν ξανά τις απαντήσεις που έγραψαν στις ρωσικές κούκλες της Δραστηριότητας στην τάξη 1. Ανέφεραν κάπου την Ευρώπη ως στοιχείο της ταυτότητάς τους σε αυτό το στάδιο; Αν ναι, σε ποια θέση το έβαλαν σε σχέση με τα υπόλοιπα στοιχεία; Αφού αναλογίστηκαν και συζήτησαν το θέμα της ευρωπαϊκής ταυτότητας, θα έλεγαν τώρα ότι το θεωρούν πιο σημαντικό;

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Χρησιμοποιήστε τις απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτή τη δραστηριότητα για να κάνετε μια συζήτηση σχετικά με το πώς νομίζουν οι μαθητές ότι συνδέεται η ταυτότητά τους με την πατρίδα τους αλλά και γενικότερα με την Ευρώπη; Αισθάνονται ότι υπάρχουν κάποια πράγματα που τους συνδέουν με μια ευρύτερη ευρωπαϊκή ταυτότητα και, αν ναι, ποια πράγματα είναι αυτά; Αν όχι, για ποιον λόγο;

